

En af dem kan blive vinderen

Litteraturfestival. Finnen Rosa Liksom, danskeren Kim Leine og islændingen Hallgrímur Helgason satte i Flensborg punktum for den grænseoverskridende Litteraturfest.nu.

litteraturfest.nu

FLENSBORG. Tre forfattere, der alle er nomineret til Nordisk Råds Litteraturpris, sluttede i weekenden fem dages litteraturfestival - Litteraturfest.nu - i det dansk-tyske grænse-land: Rosa Liksom fra Finland, Kim Leine fra Danmark og Hallgrímur Helgason fra Island sad alle tre på podiet Dansk Centralbibliotek i Flensborg.

Den 30. oktober kan det være, at en af dem står med prisen mellem hænderne i Oslo, og den udkårne vil høste masser af publicity - primært i Norden, også længere nede på kontinentet. Alle tre er dog for længst blevet oversat på andre sprog med deres største romaner, og Kim Leines »Profeterne i Evighedsfjorden« er på vej til det tyske marked efter at være blevet oversat til blandt andet hollandsk, engelsk og de andre nordiske sprog.

- Den test, man bliver udsat for, når ens romaner bliver oversat, er, om de har almen gyldighed. Det er spændende at nå uden for landets grænser, så man ikke bare skriver for sin egen lille menighed derhjemme. Derfor er en nominering til Nordisk Råds Litteraturpris også vigtig, siger Kim Leine.

Han født og opvokset i en menighed af Jehovas Vidner, voksede op i Norge, blev som ung i København seksuelt misbrugt af sin far og udviklede selv forskellige misbrug som sygeplejerske i Grønland. I 2004 blev han fyret fra sit job i Grønland. Derefter skrev han debutromanen »Kallak«.

»Skide grønlandere«

Titlen er inuit og betyder noget i retning af »skide grønlandere«, som lokalbefolkningen kaldte ham - ment både som komplement og hån. Selv om han tre år forinden havde fået en enkeltbillet ud af Grønland, fik han alligevel invitationen til at komme tilbage til landet og præsentere sin bog, der er en personlig beretning om hans deroute på Grønland: Her boltrede han sig i nattelivet med tandløse kvinder og røg ud i et heftigt stofmisbrug med det resultat, at han mistede sin arbejdsautorisation.

»Profeterne i Evighedsfjorden« indbragte ham i år De Gyldne Laurbær, boghandlernes pris. Den er på vej til Tyskland, men forløbet til det tyske marked synes næsten endeløst, fortæller Kim Leine.

Tysk oversætter vil møblere rundt

- Jeg er uafbrudt i kontakt med min tyske oversætter. På et tidspunkt mødte hun op i København med en lang liste med spørgsmål - også for at besøge udvalgte steder. Når hun så er færdig, begynder det forfra: Så er det redaktøren fra Hans Verlag, der kommer med en liste af spørgsmål. Min tyske oversætter vil gerne møblere rundt på romanens enkelte dele. Der kommer til at stå det samme som i den originale danske udgave. Det kommer bare til at stå andre

FOTOS: HANS CHRISTIAN DAVIDSEN

Romanen »Profeterne i Evighedsfjorden« er Kim Leines fjerde udgivelse siden debuten i 2007. Den 51-årige forfatter er kommet sent i gang, men har fået et markant folkeligt gennembrud på få år. Her optræder han i en paneldiskussion på Dansk Centralbibliotek i Flensborg i weekenden.

steder. Men egentlig har jeg ikke noget imod den proces. Det får mig til at se romanen påny, siger han.

Han opfatter ikke sig selv som en speciel nordisk forfatter, og på spørgsmålet, om der findes en særlig nordisk litteratur, svarede han på centralbiblioteket i Flensborg, at han ikke ønskede at definere en sådan.

- Det ønsker jeg ikke at begrænse mig til. Jeg vil hellere stå på en klippe i Norden og se sydpå, siger Kim Leine.

Usminket historie

»Profeterne i Evighedsfjorden« handler om nordmanden Morten Falck, der bosætter sig i København for at studere teologi, får job i Grønland, men har svært ved at tilpasse sig og må give op.

Og så fortæller den historien om prædikanten Habakuk og hans kone Maria Magdalena, der i 1780'erne brød op fra Sukkertoppen og slog sig ned i den nærliggende Evighedsfjorden, hvor de opførte en bygd med et par hundrede tilhængere af deres særlige miks af kristen og grønlandsk tro.

Det er barske og usminkede historier, den norskfødte forfatter Kim Leine skriver frem i sine værker. Hans fortællinger giver samtidig et fascinerende billede af det på én gang rå og dragende liv i Grønland. Et land, der ifølge Kim Leine har en lys fremtid.

- Jeg tilhører ikke de professionelle pessimister. Der vil blive vendt op og ned på det hele i Grønland i løbet af få år. Vel, kommer der til at ske masser af katastrofer og skandaler. Det sker, når et land bliver mere og mere selvstændigt. Nogle vil naturligvis sidde og godte sig over det, men når først olien og mineralerne kommer op, kommer der også til at ske ting og sager. Grønland bliver et rigt land, forudser han.

Absurde hændelser

Den finske gæst på Litteraturfest.nu, Rosa Liksom, er skæv på den finske måde. Hun er vokset op i Lapland og skriver om voldsomme, absurde, groteske hændelser og skæbner. Om heftige miljøer, gadens brutalitet og ensformigheden i Lapland.

I Flensborg læste hun op af romanen »Kupé nr. 6«, der handler om en

Den farverige finske forfatter Rosa Liksom skriver om en rejse gennem Sovjetunionen foregår i perioden umiddelbart inden imperiets opløsning.

”

Den test man bliver udsat for, når ens romaner bliver oversat, er, om de har almen gyldighed.

Kim Leine

rejse ad Den transsibiriske Jernbane i Sovjettiden. Rusland har en særlig plads i Rosa Liksoms litteratur. Som ung studerede hun i Moskva, og i sin seneste roman, »Kupé nr. 6«, trækker hun kunst ud af en togrejse.

Rejsen gennem Sovjetunionen foregår i perioden umiddelbart inden imperiets opløsning, men det tog Rosa Liksom mere end 20 år at skrive historien.

Russere viser følelser

- Efter rejsen tænkte jeg at en gang i fremtiden ville skrive om den oplevelse at rejse sammen med en ukendt russisk mand i to uger gennem en nation, der var ved at bryde sammen. Men det tog faktisk meget lang tid, før jeg kunne skrive den, for jeg ville rense historien for positive og for negative følelser. Jeg vill have neutrale øjne til at se på den tids Rusland. Så jeg var næsten 50, før jeg var færdig med at skrælle alt af, fortæller hun.

Det er ikke populært at vise følelser alle steder i den vestlige verden, men det gør den russiske mand i bogen.

- I Rusland er det sådan, at både mænd og kvinder kan vise følelser lige med det samme og hvorsomhelst. Man ved præcis, hvad manden i romanen (for han hedder kun »Man-

den») tænker og føler. Han har ingen behov for smalltalk, alligevel kommer man ham meget nær, siger Rosa Liksom.

Christiania rummer med sin lovløshed og utvungne omgangsform en stor plads i Rosa Liksoms hjerte. Hun tilbragte fem år i den danske fristad, hvor hun arbejdede i indkøbscentralen og i badehuset, men hvad der var afgørende for hendes litterære position, blev hendes tre første bøger skrevet i Christiania

Tavs afholdenhed

Under hele den lange rejse siger den finske kvinde ikke ét ord til den russiske mand, mens han fra første færd lader mundtøjet løbe med anekdoter og historier. Hun drikker ikke ét glas af hans vodka, han bæller vodkaflasker som saftvand. De er så forskellige som øst og vest, og alligevel accepterer han efter nogen tid hendes tavse afholdenhed og hun omvendt hans fordrukne praleri.

»Toget dykker ind i naturen, dunker gennem det snedækkede, øde landskab. Alt er i bevægelse: sneen, vandet, luften, træerne, skyerne, vinden, byerne, flækkerne, menneskene og tankerne«. Og med »Kupé nr. 6« sætter Liksom tankerne i gang hos læseren. Hans Christian Davidsen

hcd@fla.de